

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko sadarbībai muitas jomā izveido programmu “Muita””

(COM(2018) 442 final – 2018/0232 (COD))

(2019/C 62/07)

Ziņotāja: **Laure BATUT**

Apspriešanās	Eiropas Parlaments, 14.6.2018. ES Padome, 27.6.2018.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114., 33. un 207. pants.
Atbildīgā specializētā nodaļa	vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sānāksmē	2.10.2018.
Pieņemts plenārsesijā	17.10.2018.
Plenārsesija Nr.	538
Balsojuma rezultāts	191/3/5
(par/pret/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

EESK pauž gandarījumu, ka ir atzīta muitas nozīme iekšējā tirgū, un par priekšlikuma mērķi atbalstīt muitas savienību un muitas iestādes, nodrošinot tām jaunu finanšu instrumentu, kas palīdzēs īstenot muitas politiku attiecībā uz noteikumu vienotu piemērošanu. EESK uzskata, ka Eiropas muitas dienestiem, kuri jau piemēro kopēju likumdošanas kodeksu, nākotnē politiskajā aspektā būtu jādarbojas kā vienai struktūrai.

1.1. Par programmas “Muita” budžetu un īstenošanu

1.1.1. EESK uzskata, ka programmai “Muita” septiņiem gadiem paredzētā summa 950 miljoni EUR jeb vidēji 5,02 miljoni EUR gadā vienai valstij (ES-27) var būt nepietiekama, ņemot vērā priekšlikuma mērķus un vērienīgos uzdevumus attiecībā uz cilvēkresursiem, tīkliem, tehnoloģijām un iekārtām; tā kā šie uzdevumi būs jāīsteno valstīm to kompetences jomās, komiteja iesaka Komisijai sekmēt to, ka valstu muitas dienesti var pilnībā izmantot šo programmu, kā arī dažādu programmu gaidāmo sinerģiju; komiteja vēlas, lai Komisija nodrošinātu elastīgumu starp daudzgadu finanšu shēmas (DFS) budžeta prioritātēm.

1.1.2. EESK atzīst, ka ir grūti aprēķināt *Brexit* iespējamās izmaksas, kas var būt ļoti augstas; komiteja iesaka pakāpeniski pielāgot izskatāmo dokumentu, nekavējot 27 dalībvalstu iekšēja tirgus izveides pabeigšanu un ņemot vērā būtiski svarīgo prasību nodrošināt labi apmācītus muitas darbiniekus, kopējus instrumentus un procedūras, kas būtu konkurētspējīgas attiecībā pret tādām valstīm kā ASV un Ķīna.

1.2. Par IT šajā programmā

Tā kā šī ir programmas vislielākā gaidāmā pievienotā vērtība un ņemot vērā nepieciešamību pienācīgi attīstīt IT stratēģiju muitas jomā⁽¹⁾, EESK atzinīgi vērtē to rīku integrēšanu, kas paredzēti Eiropas muitas IT sistēmu finansēšanai, to attīstīšanas un uzturēšanas veicināšanai, tostarp plānošanas IT rīku integrēšanu sistēmā, jo īpaši tad, ja tie palīdz samazināt atšķirības starp dalībvalstīm.

1.2.1. **Par tehnoloģiskajām inovācijām** – EESK iesaka šo programmu izmantot tā, lai vienlaicīgi izplatītu tehnoloģiskās inovācijas visās iesaistītajās valstīs.

⁽¹⁾ COM(2018) 178 final: Komisijas 2018. gada 11. aprīļa ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei.

1.2.2. **Par digitālo sadarbību** – lai izmantotu visas šīs sadarbības sniegtās iespējas, EESK iesaka mudināt dalībvalstis rīkoties, lai samazinātu atšķirības praksē un kompetencēs un pastiprinātu kopējo vēlmi cīnīties pret krāpšanu.

1.3. Par kompetenču nostiprināšanu

EESK uzskata, ka iestāžu darbinieku kompetenču stiprināšanai un muitas darbinieku apmācībai ir svarīga nozīme, lai nodrošinātu efektīvu ES muitas sadarbību. Komiteja iesaka pilnībā izmantot programmu, lai turpinātu jau notiekošos procesus⁽²⁾, kurus vairākus gadus pēc programmas *Matthaeus* varētu turpināt ar *Erasmus* muitas jomā (visu kategoriju darbinieku pagaidu apmaiņa).

1.3.1. EESK iesaka muitas dienestiem piešķirt “pilnvaroto iestāžu” statusu, lai tie varētu piekļūt sadarbspējīgām sistēmām personu kontrolei pie robežām⁽³⁾.

1.4. Par pamattiesībām

EESK iesaka, lai programma tās darbības jomā palīdzētu stiprināt pamattiesību ievērošanu un datu aizsardzību.

1.5. Par rādītājiem

EESK iesaka palīdzēt iesaistītajām valstīm pareizi izpildīt pienākumu ziņot par programmas īstenošanu saskaņā ar ierosinātajiem rādītājiem, saprotot, ka valsts budžeta ierobežojumi ne vienmēr ļauj nodrošināt valstu iestādēm pietiekami daudz laika/darbinieku. EESK ierosina paredzēt, ka vismaz pirmos piecus gadus tiek veikta visu dalībvalstu salīdzināšana.

1.6. Par pārvaldību

EESK atbalsta atklātu dialogu starp dalībvalstīm, Komisiju un ieinteresētajām personām par programmas īstenošanu. Komiteja iesaka ar atjaunoto Eiropadomes atbalstu gadu gaitā horizontāli palielināt programmas pamanāmību, veicināt apstākļus tās veiksmīgai īstenošanai, piemēram, nodokļu saskaņošanu starp dalībvalstīm, visu iesaistīto valstu dalību apmācībā un vēlmi iesaistīties sadarbībā, apkarot krāpšanu un īstenot taisnīgu tirdzniecību.

2. Ievads

2.1. Eiropas Komisijas ierosinātajā daudzgadu finanšu shēmā programmas “Muita” mērķis ir **atbalstīt sadarbību** starp muitas dienestiem un **aizsargāt** Savienības **ekonomiskās un finanšu intereses**. Pēc 50 gadiem muitas savienībai ir Eiropas mērogā saskaņots tiesiskais regulējums. Tomēr ir jādarā vēl vairāk, lai nodrošinātu, ka dalībvalstu muitas dienesti savas funkcijas veic vienotā un līdzvērtīgā veidā. Ir izveidota kopēja muitas teritorija un kopējs ārējais tarifs, kas liedz piemērot muitas nodokļus un līdzvērtīgas nodevas starp dalībvalstīm. Tomēr joprojām vērojamas atšķirības, un nepilnības noteikumu piemērošanā, kas, tāpat kā muitas sankcijas, ir valsts tiesību kompetencē, paver iespēju meklēt izdevīgāko muižošanas vietu, bet tas pielīdzināms negodīgai konkurencei.

2.2. Vienotu īstenošanu vēl vairāk apgrūtina tas, ka **muitas funkcijas ir daudzveidīgas**. Muita ir politiska līdzsvara punkts starp valstu, Eiropas un starptautiskajiem tirdzniecības noteikumiem un brīvu apriti. Muita ir saistīta ar precēm – likumīgajām precēm, kuru apritei jāveicina, nelikumīgajām precēm, kuras tai jāpārtver, un bīstamām precēm, kuras tai jāaiztur. Dažās dalībvalstīs muiža apkopo ārējās tirdzniecības statistiku.

2.3. **Turklāt muižai jāievēro arī daudzi tiesību akti, kas nav saistīti ar muižu:**

- a) tā aizsargā iedzīvotājus no terorisma, vides un veselības apdraudējumiem, šaujammieročiem un narkotikām, kontrolē valūtas apriti, intelektuālā īpašuma tiesības, sabiedrības veselību un drošību, produktu drošību, savvaļas sugu un vides aizsardzību utt. Pieaug muitas loma jebkurā drošības jomā;
- b) muitas dienestiem ir arī noteicošā loma piegādes ķēdes integritātes nodrošināšanā. Programmai “Muita” ir daudzveidīga sinerģija ar citām DFS finanšu programmām.

⁽²⁾ SWD(2017) 34 final.

⁽³⁾ COM(2017) 793 un 794 final – 2017/0351 un 352 (COD).

2.4. Muita jau izmanto digitālās ierīces un tehnoloģijas, kas saīsinājušas kontroles laiku un samazinājušas publiskos izdevumus, neraugoties uz pasaules tirdzniecības un starptautiskās noziedzības pieaugošo mērogu. **Muita ir valdībām un Savienībai nozīmīgs instruments.** Muitu var mobilizēt visā ES teritorijā, lai aizsargātu ES finanšu intereses (piemēram, attiecībā uz muitas nodokļiem ASV precēm) un iedzīvotāju intereses (piemēram, “govju trakumsērgas” gadījumā). Muitai palīdz Eiropas Robežu un krasta apsardze⁽⁴⁾.

3. Regulas priekšlikuma kopsavilkums

3.1. Eiropas Komisija vispārējo budžeta projektu laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam⁽⁵⁾ ir orientējusi uz **ES 27 dalībvalstu politiskajiem mērķiem.** Viens no šiem mērķiem ir jaunā programma “Muita”, ar ko pastiprināti un paplašināti turpina programmu “Muita 2020” ar mērķi atbalstīt Savienības Muitas kodeksa⁽⁶⁾ un muitas politikas īstenošanu. Šajā nolūkā programmā priekšroka dota strukturētai sadarbībai metodoloģijas un budžeta jautājumos, kā arī ciešākai operatīvajai sadarbībai starp dalībvalstīm un plašāk – ar “iesaistītajām” valstīm, to skaitā kandidātvalstīm un pievienošanās procesā iesaistītajām valstīm.

3.2. Muitas deklarāciju skaits pieaug (2016. gadā aptuveni 310 miljoni, t. i., desmit deklarācijas sekundē, un 98 % no tām tika iesniegtas elektroniski). Ar Savienības Muitas kodeksu **jau ir sāks 17 elektronisko sistēmu masveida digitalizācijas projekts** 2020.–2025. gadam. Ar to paredzēts veicināt Eiropas uzņēmumu konkurētspēju. Komisija uzskata, ka šādas sistēmas būs vislielākā programmas “Muita” pievienotā vērtība.

3.3. Ietekmes novērtējumos konstatēts, ka ir **jānostiprina kompetences un ES muitas iestāžu koordinācija**, kā arī jāizstrādā **vienkāršoti rādītāji**, lai samazinātu šo iestāžu administratīvo slogu. Priekšlikums paredz darbību pastiprināšanu gan operatīvajā līmenī, īstenojot labas prakses un operatīvo ziņu strukturālu apmaiņu starp dalībvalstīm, gan izmantojot vairākas IT sistēmas un infrastruktūru, lai pilnībā nodrošinātu muitas darbību tiešsaistē⁽⁷⁾. Projekti ilgs vairākus gadus un, protams, sinerģijā ar programmu *Fiscalis*.

3.4. Komisija **ievēros ES starptautiskās saistības** PTO, un, lai nodrošinātu atbilstību politiskajam vēstījumam, kas iekļauts paziņojumā par pārvaldību⁽⁸⁾, dalībvalstu muitas pārvaldēm būtu jādarbojas tā, it kā tās būtu **viena struktūra.**

3.5. Apvienojot ietaupījumus, kas gūti no *Brexit*, reformām un taupības pasākumiem, ar jaunajiem ieguldījumiem, kas jāprasa no dalībvalstīm, Komisija ierosina vispārēju Savienības daudzgadu finanšu shēmu laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam 1 279 miljardu EUR apmērā, proti, 1,11 % no 27 dalībvalstu radītās bagātības, un **950 miljonus EUR piešķirt programmai “Muita”.**

3.5.1. Finansējuma apvienošana ļaus veidot **sinerģiju**, izmantojot jaunu elastību starp dažādiem vispārējā budžeta pārvaldības centriem, piemēram, IT jomā. Integrētās robežu pārvaldības fonda līdzekļus valstu muitas iestādes varēs izmantot, lai uzlabotu kontroles iekārtas (atbilstīgo iekārtu iegāde, uzturēšana un atjaunināšana), bet ar programmu “Muita” tiks atbalstītas visas saistītās darbības, piemēram, sadarbības pasākumi aprikojuma vajadzību novērtēšanai vai apmācība saistībā ar iegādātajām iekārtām.

3.5.2. Strukturālo reformu atbalsta programma var uzlabot ES muitas administratīvo spēju. Programma “Muita” palīdzēs muitas dienestiem aizsargāt ES finanšu intereses, un to atbalstīs arī krāpšanas apkarošanas programma, kas aizstās pašreizējo programmu *Hercule III*⁽⁹⁾ un Krāpšanas apkarošanas informācijas sistēmu, kas atbalsta savstarpējo palīdzību muitas jomā. Saistībā ar apmācību par ES muitas jomas tiesību aktu piemērošanu programma veidos sinerģiju ar programmu *Fiscalis*, Eiropas Prokuratūras darbībām, kā arī ar Tiesiskuma, tiesību un vērtību fonda programmu “Tiesiskums”.

⁽⁴⁾ Regula (ES) 2016/1624.

⁽⁵⁾ COM(2018) 322 final.

⁽⁶⁾ Savienības Muitas kodekss (Regula (ES) Nr. 952/2013, ko piemēro no 2016. gada 1. maija) paredz uzņēmējam iespēju iesniegt muitas deklarāciju tikai vienā Savienības muitas iestādē (centralizācija), pat ja preces šķērso dažādas vietas; kodeksa mērķis ir līdz 2020. gada 31. decembrim dematerializēt pilnīgi visas muitas formalitātes.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Lēmums Nr. 70/2008/EK par elektronisku muitas un tirdzniecības vidi.

⁽⁸⁾ OV C 434, 15.12.2017., 43. lpp.

⁽⁹⁾ Programmas *Hercule III* (Regula (ES) Nr. 250/2014, 104,9 miljoni EUR) mērķis ir aizsargāt ES finanšu intereses, atbalstot darbības, kas paredzētas pārkāpumu, krāpšanas un korupcijas novēršanai attiecībā uz ES budžetu. To vada Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF).

4. Vispārīgas piezīmes

4.1. Programmas "Muita" īstenošana

4.1.1. Eiropas Parlaments 2018. gada 24. martā ieteica palielināt vispārējo ES budžetu par 219 miljardiem EUR. Komisija vēlas uzsvērt **Eiropas pievienoto vērtību** attiecībā uz valstu publiskajiem izdevumiem. Tomēr kopējais palielinājums ir tikai **1,11 % no ES radītās bagātības** ⁽¹⁰⁾ (iepriekšējā periodā – 1,13 %). Vidējais rādītājs laikā no 1993. līdz 1999. gadam bija 1,25 %. EESK, kas jau gadiem ilgi aicina palielināt ES pašu resursus ⁽¹¹⁾, vēlas, lai politiskā griba pabeigt iekšējā tirgus izveidi tiktu apliecināta arī attiecībā uz muitas politiku un lai valstu muitas dienesti saņemtu atbalstu tās īstenošanai.

4.1.2. Komiteja vēlas noskaidrot, kā tika noteikta summa **950 miljonu EUR** apmērā 2021.–2027. gadam (priekšlikuma 4. panta 1. punkts): 137,7 miljoni EUR gadā, t. i., **5,02 miljoni EUR gadā katrai valstij (27 valstīm)**, kuru attīstības līmeņi ir atšķirīgi, tas šķiet pārāk maz.

4.2. Priekšlikumā ir paredzēts piešķirt līgumus un dotācijas tiešas pārvaldības ceļā. Jaunā daudzgadu finanšu shēmas modeļa **elastīgums** radītu **sinerģiju** starp dažādām programmām, kā arī starp dažādām muitas funkcijām, attiecībām ar citām iestādēm, citām ES intervences jomām, piemēram, Eiropas digitalizācijas programmu ⁽¹²⁾, programmām *Fiscalis*, "Tiesiskums" utt. un ar tām saistītajām budžeta daļām. EESK uzskata, ka tas ir labs princips, taču vēlas uzzināt, kādi būs **atbilstības kritēriji** pieprasītā atbalsta piešķiršanai katras programmas **atļautajā daļā**. EESK pauž bažas par risku, ka var būt **atšķirības starp** šo finansējuma kombināciju **teoriju un praksi** gadījumos, kad dažādas darbības vienlaikus vēlas saņemt finansējumu no viena un tā paša fonda, bet to nevarēs daudzkrāšot.

4.3. Komisija, šķiet, uzskata, ka var rasties labvēlīgi apstākļi **dalībvalstu un ES ieņēmumiem**, taču tas ir tikai pieņēmums, kas septiņu gadu laikā ir grūti pārbaudāms.

4.4. Priekšlikumā **liela daļa fiskālās atbildības atstāta dalībvalstu ziņā**, un tām būs jāizstrādā elementi valsts līmenī, ņemot vērā valstu ierobežojumus. Dalībvalstis joprojām saskaras ar Eiropas pusgada noteikto **taupības politiku un lēnu un nestabilu izaugsmi**, īpaši eurozonā. Tomēr priekšlikumā paredzētais strukturētas sadarbības rīks ļaus dalībvalstīm sadarboties, tostarp IT sistēmu komponentu izstrādes jomā.

5. EESK īpašās piezīmes

5.1. Informācijas tehnoloģijas

5.1.1. Tās uzskata par šīs **programmas lielāko pievienoto vērtību** ⁽¹³⁾. Iespējams, ka muita ir pirmais e-pārvaldes posms Savienībā. Ņemot vērā kontroles rīku un deklarāciju daudzveidību, ir vajadzīga arvien lielāka **savstarpējā savietojamība un sadarbība**. Vispirms ir jānodrošina, lai visās dalībvalstīs būtu pieejama efektīva muitas IT **infrastruktūra** ar ātrdarbīgu platjoslas pieslēgumu jebkurā vietā. EESK vēlas, lai 27 dalībvalstu muitas dienestiem tiktu atzītas pilnvaras izmantot sadarbībspējīgu robežkontroles sistēmu turpmāko arhitektūru ⁽¹⁴⁾.

5.1.2. Priekšlikuma 7. panta 5. punktā un 8. pantā norādīts, ka Komisijas piemērotā finansējuma likme projektiem var sasniegt 100 % sadarbības pasākumiem. Ja pasākums būs saistīts ar ES elektroniskas sistēmas izstrādi vai ekspluatāciju, tiks segtas tikai izmaksas, kas saistītas ar kopīgiem komponentiem un koordināciju, un dalībvalstis segs izmaksas, kas saistītas ar pienākumiem, kas tām noteikti dokumentā.

5.1.3. Jauninājumi IT jomā

5.1.3.1. Īoti augstas veiktspējas digitālie tīkli atbalsta visus **inovatīvos digitālos pakalpojumus**. Lai muitas pievienotā vērtība informācijas tehnoloģiju jomā sniegtu gaidītos rezultātus, visiem privātajiem uzņēmējiem (uzņēmumiem) un publiskajām struktūrām (trešo valstu iestādēm), kas nodarbojas ar muitas lietām, jābūt pieejamam visaugstākā līmeņa aprīkojumam un pakalpojumiem.

⁽¹⁰⁾ Nacionālais kopienākums.

⁽¹¹⁾ OV C 74, 23.3.2005., 32. lpp. (4.5.15. punkts).

⁽¹²⁾ COM(2018) 434 final.

⁽¹³⁾ SWD(2018) 322 final, ietekmes novērtējums.

⁽¹⁴⁾ COM(2017) 793 final.

5.1.3.2. Ja programma "Muita" tiks iekļauta elektronisko sistēmu daudzgadu stratēģiskajā plānā muitas jomā (e-muita, MASP-C) ⁽¹⁵⁾, jebkāda digitālā inovācija tiks īstenota ar tās starpniecību. EESK vēlas, lai iestāžu apstiprināta inovācija tiktu droši izplatīta visā savstarpēji savienotajā Savienības muitas tīklā, lai pēc iestāžu apstiprināšanas nebūtu jāzaudē laiks un netiktu novirzīta preču aprīte.

5.1.3.3. Nepieciešamība nodrošināt kiberdrošību attiecībā uz datiem un tīkliem tiek minēta visās jomās. Jo vairāk starpsavienojumu, jo lielāks risks. EESK uzskata, ka tas ir pietiekami svarīgi, lai to norādītu programmā un šim mērķim piešķirtu līdzekļus, vēl jo vairāk tāpēc, ka muitas darbībām ir stratēģiski aspekti.

5.2. Rādītāji

5.2.1. Komisija uzsver atbalstu, ko programma var sniegt tiesību aktu un muitas politikas vienveidīgā īstenošanā, un novērtēšanas nolūkā ierosina īpašus kvalitatīvos rādītājus.

5.2.2. Komiteja iesaka iesaistītajām valstīm sagatavoties, izmantojot programmā paredzēto apmācību, noderīgo datu vākšanai un apstrādei. Valstu budžeta samazinājuma apstākļos muitas var trūkt laika un darbinieku, lai veiktu šādus apsekojumus, un to ticamība var būt apšaubāma. Vērtēšanas rīki jau ir pieejami, un programmatūra varētu tiešā veidā sniegt informāciju, piemēram, par Eiropas elektronisko sistēmu pieejamību.

5.3. Pārvaldība

5.3.1. Lai nepieļautu preču aprītes novirzīšanu un konkurētspējas zudumu, Komisija izvirzījusi mērķi koordinēt pasākumus virzībā uz **vienādotu noteikumu piemērošanu**. Komisija, tāpat kā agrāk, vēlas, lai tai palīdzētu **ekspertu komitejas un grupas**, un uzstāj uz pilsoniskās sabiedrības pārstāvju iesaisti.

5.3.2. Operatīvajā līmenī būtu ilgtermiņā jānodrošina šāda koordinācija ar valstu muitas dienestiem un specializētajiem pārstāvjiem. EESK atbalsta **atklātu dialogu ar ieinteresētajām personām**, piemēram, ārējiem ekspertiem un valsts iestāžu pārstāvjiem, to skaitā no trešām valstīm, starptautisko organizāciju, uzņēmēju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem; komiteja vēlētos, lai 1) līdz programmas "Muita" termiņa beigām Eiropadome apliecinātu savu ieinteresētību programmas pilnīgā īstenošanā un veicinātu to; 2) programmā būtu precīzākas norādes par pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem un pārsūdzības iespējām, ko iedzīvotāji varētu izmantot, lai **aizsargātu savas tiesības**.

5.3.3. Komiteja uzskata, ka, lai panāktu šādu vienādošanu, visām ES dalībvalstīm un iestādēm būtu jāstrādā kopīgam mērķim, un šim darbam ir jābūt **pārredzamam**. EESK atzinīgi vērtētu, ja pēc politisko lēmumu par prioritātēm pieņemšanas tiktu nošķirtas darbības, kas saistītas ar likumīgu preču kontroli, nelikumīgu preču kontroli un personu kontroli pie robežām (saskaņā ar muitas politiku un migrācijas politiku).

5.3.4. Jānorāda arī vispārējie elementi, kas varētu sekmēt programmas "Muita" veiksmīgu īstenošanu, piemēram, nodokļu saskaņošanu starp dalībvalstīm, visu iesaistīto valstu dalība apmācības pasākumos un vēlme iesaistīties sadarbībā, apkarot krāpšanu un īstenot taisnīgu tirdzniecību.

5.4. Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana

5.4.1. Muita nesāk no nulles, tai ir darbinieki, iekārtas un prasmes. Šis ļoti svarīgais jautājums programmā ir pieminēts, bet nav sīkāk izstrādāts. Jānodrošina, ka ikviena valsts muitas pārvalde var izmantot Infrastruktūras un **zināšanu pilnveidošanas** programmu.

5.4.2. Komiteja atbalsta **kopīgu Eiropas mācību** vispārēju ieviešanu, kā to jau dara Eiropas. Tās varētu būt tematiskas mācības par sadarbību, atzītā uzņēmēja revīzijām ⁽¹⁶⁾, krāpšanas apkarošanu, kiberdrošību, iekšējo drošību utt. Papildus Eiropas Komisijas sagatavotajiem kopīgajiem moduļiem digitālajā formātā šīs mācības varētu papildināt ar *Erasmus* tālākizglītību muitas jomā, kurā paredzēta visu kategoriju darbinieku pagaidu apmaiņa un kuru finansē no programmas "Muita".

⁽¹⁵⁾ Elektronisko sistēmu daudzgadu stratēģiskais plāns muitas jomā (e-muita, MASP-C), Taxud.a.3(2017) 6498377.

⁽¹⁶⁾ Atzīts uzņēmējs.

5.4.3. Komiteja ir pārliecināta, ka, lai valstu muitas iestādes ar **atsšķirīgām kultūrām** varētu veiksmīgi sadarboties un lai **apzinātu un dalītos ar labas prakses piemēriem**, ir vajadzīgi darbinieki, kuri ir iemācījušies iepazīt viens otru un savā profesijā strādāt līdzīgām metodēm⁽¹⁷⁾ ne tikai digitālo tehnoloģiju izmantošanā, bet arī citās jomās (administratīvās prasmes). EESK uzskata, ka valstīm un Savienībai būtu lietderīgi saglabāt muitas pārvalžu klātbūtni uz vietas, neraugoties uz pieaugošajām tehniskajām prasībām. EESK vēlas, lai taupība apvienojumā ar programmas tālejošo mērķi nesamazinātu publiskā sektora darbinieku skaitu un lai **visiem būtu pieejama iespēja pilnveidot savas zināšanas, lai sadarbotos ar kolēģiem Eiropā**.

5.5. Pamattiesību aizsardzība

5.5.1. Komiteja uzsver, ka programma Muita ir ne tikai muitas politikas īstenošanas instruments, bet tā var būt arī katalizators pamattiesību ievērošanai, izmantojot saskaņotu apmācību darbiniekiem un iesaistīto trešo valstu pārstāvjiem, un ka ir svarīgi ņemt vērā šādu iespēju.

5.5.2. Vispārīgo datu aizsardzības regulu⁽¹⁸⁾ piemēro visā Savienībā. Komerciālajiem lietotājiem, uzņēmumiem un darbiniekiem ir jāievēro minētā regula. Personas, rūpniecisko un komerciālo **datu aizsardzība** var būt ļoti svarīga, un tā ir jānodrošina valstu un kopīgajās sistēmās, standarta un tiesvedības procedūrās, kā arī e-komercijā un statistikas datos, kas saistīti ar programmas īstenošanā panākto progresu.

5.5.2.1. Savienības ārējo robežu pārvaldībā, ko veic sadarbībā ar *Frontex*, var būt gadījumi, kad ir apdraudētas cilvēktiesības. Attiecīgajām muitas pārvaldēm ir jāievēro **cilvēktiesības** gan attiecībā uz iespējamiem likumpārkāpējiem, gan muitas darbiniekiem.

Briselē, 2018. gada 17. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER

⁽¹⁷⁾ Iepriekš tā bija programma *Matthaeus*.

⁽¹⁸⁾ Vispārīgā datu aizsardzības regula: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=LV>